

קול צופיין

קול צפ"ך נשאו קול יחדו ירננו

גיליון מס' 1146

אמור תשפ"ג | השיעור השבועי מיסודו של מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל האל-קי הרב **מרדכי אליהו** זצוק"ל

השיעור נמסר ע"י הרה"ג **שמואל אליהו** הרב הראשי של צפת

קדושה חקוקה בישראל

למה נאמרה חוקה במצוות המובנות?

גם מצוות שהגויים מבינים את ערכן נקראות לפעמים חוקה המילה חוקה נאמרה בתורה גם על מצוות בין אדם לחברו. את התועלת בחוקים הללו רואים גם עמי העולם. כך אמר משה לעם ישראל "רְאֵה לְפָדְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֵי מִצְרַיִם וְעַתָּה יְהוָה אֵלֶיךָ לְעֵשׂוֹת כֹּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְשָׁמַרְתֶּם וְעִשִּׂיתֶם כִּי הוּא חֻקְתְּכֶם וּבִינְתְּכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה" (דברים ד ה).

גם החגים נקראו חוקה

כך נאמר בספר ויקרא פעמים רבות חוק וחוקה על מצוות כמו פסח וחגים וכד'. והמתבונן בספר ויקרא רואה שהוא הספר שבו מצוות נקראות חוקה יותר מכל ספר אחר בתורה. זה מה שמקשר בפרשת אמור בין מצוות החגים לבין מצוות הכהנים והקרבנות. שהרי במבט ראשון אין קשר ביניהם. אבל מי שיתבונן יראה כי גם על חגים וגם על עבודת הכהנים בבית המקדש נאמר חוק וחוקה וחוקת עולם ולכן הם נכנסו לספר ויקרא ולפרשה אחת. וצריך להבין למה נאמר במצוות הללו "חוקה"?

מצווה קיומית שנשמת העם תלויה בה

התבוננות בכל המצוות שנאמר עליהן חוקה מלמדת שמדובר במצוות שורשיות ויסודיות מאוד. וזאת לדעת שכל המצוות חשובות, אבל יש מצוות שהעובר עליהן בזדון חייב כרת, ויש עבירות שחל עליהן הדין ייהרג ובל יעבור, יש מצוות חמורות ויש מצוות קלות. והמצוות שנאמרו בהן חוקה או חוקת עולם הן המצוות השורשיות ביותר, כפי שנראה להלן. ומי שלא מקיים את החוקים הללו פוגע בשורש השורשים ולא יהיה לו קיום בארץ ישראל.

האם חוק הוא דבר ללא טעם?

גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה

מקובל לחשוב כי ההבדל בין חוק למשפט הוא שחוק הוא ציווי ללא טעם. חושבים כך בגלל מה שנאמר על פרה אדומה "זאת חֻקַּת הַתּוֹרָה" (במדבר יט), ופירש שם רש"י "לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה". לפי מה שנלמד אין רשות להרהר הוא איסור לפקפק במצווה. אבל מצווה לנסות להבין את טעם המצווה, שהרי המילה "חוקה" נאמרה גם על מצוות מובנות כמו פסח, וגם על מצוות כמו פרה אדומה.

למיוחדים נמסרו סודותיה של חוקה

ואפילו במצוות כמו סוד פרה אדומה אפשר להבין טעמן, שהרי אמרו חכמינו במדרש "אמר רב יוסי ברבי חנינא אמר לו הקב"ה למושה לך אני מגלה טעם פרה אבל לאחר חקה" (רבה במדבר יט ו). ללמדך שיש בחוקה טעם, אלא שהוא עמוק מאוד ורק משה מגלה אותו. וכתב אור החיים הקודש כי "אפשר שלא מכולן העלים ה' סודה אלא מכללות ישראל, אבל למיוחדים שהם אהרן וכיזא בו נמסרו סודותיה, והם ימסרו למיוחדים הבאים אחריהם" (אוה"ח במדבר יט ב).

אוצרות שומרים במקומות נסתרים

וכשמבינים את החוקה הזאת מוצאים אוצרות, כך כתוב בזהר (ג דף ט/ב) כי במקומות הנסתרים נמצאים בדרך כלל האוצרות. וכך הוא בכל המקומות שבהם נאמר חוק וחוקה וחוקת עולם. "בְּכָל אֶתֶר וְאֶתֶר חֻקַּת עוֹלָם אֶתְקַרְי, גְּזֵרָה דְּמִלְכָּא". כי לרוב מעלתם וחשיבותם הם נסתרים כמו שאדם מסתיר את כל אוצרותיו היקרים מכל. "דְּעֵייל כָּל נְמוּסוֹי בְּאֶתֶר דְּא, וְאֶסְתִּים לוֹן, כְּמֵאן דְּסִתִּים כְּלָא, בְּאֶסְקוּפָא תְּדָא". לכן הם נקראים חקת עולם כי כאן נמצאים "כָּל גְּנִיזוֹן דְּיָלִיָּה, וְכָל טְמִירִין דְּיָלִיָּה".

עומר ושבועות הם חקת עולם באמצעותם לומדים להכיר את ה'

חקת עולם לדרתיכם בכל משבתיתכם

בפרשת השבוע אנחנו קוראים שגם על ספירת העומר ועל חג השבועות נאמר חקת עולם. כך נאמר על איסור לאכול תבואה חדשה לפני הנפת העומר "ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הביאכם את קרבן אלהיכם חקת עולם לדרתיכם בכל משבתיתכם" (ויקרא כג ז).

כך נאמר על חג השבועות, שחותם את ימי ספירת העומר ומקריבים בו שתי הלחם "ויקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו חקת עולם בכל מושבתיתכם לדרתיכם" (ויקרא כג כא).

לא על הלחם לבדו יהיה האדם

מהמילים הללו למדו חכמים שאסור לאכול תבואה חדשה מן התורה גם בחו"ל עד שיניפו את העומר. כמו שאומר הרמב"ן (ויקרא מג): גם "אחרי גלותנו בחוצה לארץ שאין עומר ומנחה, יצוה בהם, כי החדש אסור מן התורה בכל מקום". מצוות הנפת העומר ומצוות הקרבת שתי הלחם נועדו ללמד אותנו כי התבואה לא צומחת בלי ברכת ה'.

במיוחד אחרי שעבדנו וחרשנו וזרענו וקצרנו, אנו מניפים את העומר תנופה לה' כדי להפנים כי ממך הכול ומידך נתנו לך. המשך לתובנה של אכילת המן במדבר ארבעים שנה, אכילה שמסתיימת ביום הקרבת העומר ומסרתה ללמד אותנו "למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יהיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יהיה האדם" (דברים רק ח א).

כפרת יום כיפור היא חוקת עולם

יום הכפורים לא יבטל לעולם שנאמר והיתה זאת לכם לחקת עולם

הגם שהמילים חוק וחוקה נאמרו על פסח תשע פעמים, המילים "חקת עולם" נאמרו על יום כיפור גם בפרשת אמור וגם בפרשת אחרי מות יותר מכל מצווה אחרת בתורה. בפרשת השבוע כתוב "כל מלאכה לא תעשו חקת עולם לדרתיכם בכל משבתיתכם". ובפרשת אחרי מות שמתארת את עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים כתוב "והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם", וחוזרת על המילים חוקת עולם עוד פעמיים: "וענייתם את נפשתיכם חקת עולם". וכן "והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל" (ויקרא טז).

בגלל הריבוי הזה נאמר במדרש "שכל המועדים עתידין ליבטל וימי הפורים אינן בטלים לעולם, אמר רבי אלעזר אף יום הכפורים לא יבטל לעולם שנאמר והיתה זאת לכם לחקת עולם" (ילקוט שמעוני משלי תתקמד).

פסח יהיה על הגאולה העתידה

וזה פלא לומר שהחגים יתבטלו, שהרי גם על סוכות, פסח ושבועות נאמר חוקת עולם. לכן צריך לומר כי פסח ושבועות וסוכות יתקיימו תמיד, אבל לא על יציאת מצרים אלא על הגאולה העתידה, כפי שאמר רמיהו "לכן הנה ימים באים נאם ה' ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים: כי אם חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים ויבטל את מצותם אשר נתתי לאבותם" (ירמיה טז ז).

וכדברי הגמרא בברכות שאמרו לבן זומא "לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה אלא שתהא שעבוד מלכות עיקר ויציאת מצרים טפל לו" (ברכות יב ע"ב).

על כל המצוות הללו שנאמר חוקה מזהירה התורה בפרשת אם בחקתי ואומרת כי אם תשמרו את החוקים היסודיים הללו אתם תתקיימו בארץ ותפרחו בה. תשרה עליכם שכנה ותראו בחוש את כל ההבטחות מתקיימות. אבל אם את המצוות היסודיות הללו תפרו, לא יהיה לכם קיום בארץ ישראל ותצאו לגלות.

זו הסיבה שבגללה המילה "חקותי" נאמרה על מצוות מאוד מיוחדות 8 פעמים בספר ויקרא. מלבדן נמצאת המילה הזאת בתורה רק בספר בראשית על אברהם שנאמר בו "עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרת מצותי חקותי ותורת" (בראשית כו ה). כל המצוות הללו נמנות כהנה לאמור בפרשת אם בחקתי.

פסח היא חקת עולם כי יצאנו לחרות עולם

חקת עולם תהגהו

התורה כותבת על פסח חוק וחוקה יותר מכל מצווה אחרת. כך בשעת יציאת מצרים "והיה היום הזה לכם לזכרון וחקתם אתו חג לה' לדרתיכם חקת עולם תהגהו" (שמות יב ז). כך חוזרת התורה על המילה הזאת בפרק זה עוד שלוש פעמים (שמות יב יז, כד, מג), חוזרת על כך בפרשת קדש והיה כי יביאך "ושמרת את החקת הזאת למועדה ממים ומים" (שמות יג ז). גם בספר במדבר התורה קוראת לפסח חוק ארבע פעמים (במדבר ט). ולכן אנחנו כותבים את פרשת הפסח בתפילין, מלמדים אותה לילדינו וחוקקים אותה על ליבם.

פסח היא מצווה קיומית

המשמעות ברורה. אנחנו צריכים לחקוק את משמעות פסח בליבנו, לראות כאילו יצאנו ממצרים, ללמד את הילדים שלנו להבין כי מי שלא מקריב קרבן פסח חייב כרת כמו מי שלא עשה ברית מילה. כל המצוות חשובות, אבל יש מצוות שאם לא מקיימים אותם מתנתקים מעם ישראל.

כך נכתב בפרקי אבות "רבי אלעזר הפודעי אומר, המיחלל את הקדשים, והמבזה את המועדות, והמלביין פני חברו ברבים, והמפרי בריתו של אברהם אבינו עליו השלום, והמגלה פנים בתורה שלא בהלכה, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא" (משנה אבות ג יא).

לכן כתוב בגמרא שהזולזל בפסח ובמועדות חמור מאוד. "ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה: כל המבזה את המועדות - כאילו עובד עבודה זרה, שנאמר 'אלהי מסכה לא תעשה לך' וכתב בתריה 'את חג המצות תשמור'" (פסחים ק"ח ע"א).

חרות עולם ברוחה

מרב חשיבות חג הפסח אפילו בימי הגלות אסור לאבד אותו. כך כתב אור החיים הקדוש "שלא תאמר תניח בימי החירות, בימי הגלות שאנו משועבדים מה מקום לזכרון לטובה שפסקה? תלמוד לומר חקת עולם, אפילו בזמן השעבוד בשעת גלויות חקה חקק ה'" (אור החיים שמות יב ז).

פעם שאלתי את מו"ר אבא זצוק"ל למה אנחנו אומרים בברכת "אמת ואמונה" של ערבית שה' הוציא אותנו ממצרים לחרות עולם, הרי אחרי גלות מצרים באו גלויות בבל ופרס ויוון ואדום. ותשובתו הייתה, כי רק בגלות מצרים הם שיעבדו את נפשנו וירדנו לעבודת אלילים ולמ"ט שערי טומאה. בכל שאר הגלויות שבאו אחר כך הם שיעבדו את גופנו ורכושנו, אבל עם ישראל בכללו לא אימץ את האלילות של העמים הכובשים. לא התאסלם או התנצר כולו. כי רוחו הייתה בת חורין.

יחגגו את סוכות ושבועות על השראת שכינה בירושלים

גם סוכות, שנאמר בו "וְחִגַּגְתֶּם אֹתוֹ חַג לַה' שִׁבְעַת יָמִים בְּשָׂנְיָהּ הַקֵּת עִוְלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תַחֲגוּ אֹתוֹ" (ויקרא כג מא), לא יהיה על ענני הכבוד של יציאת מצרים אלא על השראת השכינה בבית המקדש בירושלים. ממש כמו שחגג אותו שלמה המלך בעת הקמת הבית הראשון בעת שהשכינה שכנה בתוך עם ישראל. "ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת מפני הענן כי מלא כבוד ה' את בית ה'" (מלכים א ח). "ויעש שלמה קצת ההיא את החג וכל ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת עד נחל מצרים לפני ה' אלהינו שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום" (מלכים א ח טה). גם שבועות לא יחגגו על מתן תורה שהיה במדבר על הר סיני, אלא על מתן התורה המתחדש שיהיה בירושלים שעליו נאמר "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". תורה שיהרו אליה כל הגויים ויתקנו את מעשיהם.

טהרת עם ישראל היא תהליך חקוק ביסוד העולם

יום הכיפורים, לעומת זאת, לא ישתנה. הכפרה היא טבעית לעם ישראל ועליה נאמר כי התשובה קדמה לעולם. "בְּטָרְם הָרִים יָלְדוּ וַתַּחֲלֵל אֶרֶץ וְתַבַּל וּמְעוֹלָם עַד עוֹלָם אֶתְּהָ אֵל: תִּשָּׁב אֲנֹשׁ עַד דָּפָא וַתִּאֱמָר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם" (תהילים ז, ב-ג). כך מסביר הרמב"ן על התורה שהתהליך של טהרת עם ישראל מחטאיו הוא תהליך עולמי שלא מותנה בעבודת הקרבנות של הכהן הגדול ביום הכיפורים בבית המקדש.

עבודת המקדש – חוקת עולם

חוקה שקיימת מאז ולעולם

המילים חוק וחוקה וחוקת עולם נאמרו על עבודת המקדש יותר מעל כל מצווה אחרת בתורה. 32 פעמים בתורה נאמר חוק על עבודת המקדש, מתוכן שבע פעמים חוקת עולם, כחצי מהן בספר ויקרא. אין ספק שהתורה רוצה שנבין כי עבודת המקדש היא חוקה שקיימת מאז ומקדם, גם בימים שאין עינינו רואות את בית המקדש בנוי על תילו.

בית המקדש עלה במחשבה קודם בריאת העולם

הדברים הללו מכוונים למה שכתוב במדרש כי בית המקדש עלה במחשבה לפני בריאת העולם (רבה בראשית א ד): "בראשית ברא אלהים" – "ששה דברים קדמו לבריאת העולם יש מהן שנבראו ויש מהן שעלו במחשבה להבראות. התורה והכסא הכבוד - נבראו וכו'. האבות וישראל ובית המקדש ושמו של משיח עלו במחשבה להבראות". מקור המדרש בפסוק "כִּסֵּא כְבוֹד מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן מְקוֹם מְקַדְּשָׁנוּ" (ירמיהו יז ב).

והתפללו אליך דרך הבית אשר בניתי לשמך

לכן הראשונים נמשכו מאוד למקום המקדש. במקום המקדש נברא אדם הראשון, במקום הזה מקריבים אדם הראשון ונח את קרבנם. אברהם רואה בו את המקום הזה מרחוק, ושם ה' נשבע לו את השבועה הגדולה על חיי עם ישראל. גם יעקב חולם שם על הסולם שמחבר שמים וארץ, ודוד מתפלל שם באופן קבוע עד שמתגלה לו כי זה המקום שחבר ה' לשכן שמו שם. לכן אנתנו מתפללים אל ה' תמיד דרך בית ה' למרות שהוא חרב. "והתפללו אליך דרך ארצם אשר נתתה לאבותם העיר אשר בחרת והבית אשר בניתי לשמך" (מלכים א פרק ח טח). כי אע"פ שהבית חרב, קדושתו לעולם קיימת.

שאע"פ שחרב בקדושתו עומד

שלא תאמר כי בית המקדש כשחרב בטלה קדושתו. לא בטלה קדושתו אפילו כשהוא חרב. כך כתב הרמב"ם בהלכות בית הבחירה (פרק ז יז) "אע"פ שהמקדש היום חרב בעונותינו חייב אדם במוראו כמו שהיה נוהג בו

בבניינו. לא יכנס אלא למקום שמוותר להכנס לשם ולא ישב בעזרה ולא יקל ראשו כנגד שער המזרח שנאמר 'את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו' מה שמירת שבת לעולם - אף מורא מקדש לעולם. שאע"פ שחרב בקדושתו עומד".

קרבנות לעולם קיימים

ולא רק הקדושה, אלא אפילו העבודה. לכן תפילה כנגד קרבנות ועליהם נאמר "וַיִּשְׁלַח מִפְּרִים שְׁפֹתֵינוּ" (הושע י, ג). שלא תאמר כי בית המקדש כשחרב בטלה עבודתו. כמו שאנו אומרים בתפילה "וְהִשָּׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ. וְאִשִּׁי יִשְׂרָאֵל וְתַפְלָתָם בְּאֶהְבָּה תִקְבַּל בְּרָצוֹן. וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תְּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ". וכבר שאלו התוס': מהו תמיד? הרי בזמן החורבן אין אישי ישראל ואין עבודה בדביר ביתך? אלא שהקרבנות נמשכים כל הזמן, וזה דבר שאין העין רואה, אבל בלעדי בית מקדש של מעלה אין העולם יכול להתקיים (עיין ב"י סימן כפ).

קדושת האדם לעולם קיימת

אתם קדושים כי ה' שם בכם את קדושתו

כשם שיש קדושה בבית המקדש למרות שהוא חרב ויש קדושה בזמנים למרות שעין בשר לא רואה אותם, כך יש קדושה חקוקה באדם למרות שעין בשר לא רואה אותה. כשם שקדושת המקדש קיימת לעולם, כך קדושת הזמנים קיימת לעולם וכך קדושת האדם מישראל קיימת לעולם. לכן אחרי שהתורה מדברת בספר ויקרא בפעמים רבות על קדושת המקדש, היא מדברת בפרשיות הללו על קדושת עם ישראל. "דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְתְּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (ויקרא יט ב).

זהירות בעריות – כי ה' שם בכם את קדושתו

התורה חוזרת על איסורי עריות בפרשת קדושים וקוראת להם חוקה כדי לומר כי איסורי טומאת עריות נובעים מקדושת האדם שחקוקה בו. העובר עליהם פוגע בשרוש השורשים, מטמא את הארץ ומגורש מארץ הקודש. כך אומרת התורה "וּשְׁמֵרְתֶם אֶת-כָּל-חֻקְתַּי וְאֶת-כָּל-מִשְׁפָּטַי וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם וְלֹא-תִקְיֵא אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לְשִׁבְתָּ בָּהּ: וְלֹא תִלְכְּוּ בְּחֻקַּת הַגּוֹי אֲשֶׁר-אֲנִי מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם כִּי אֶת-כָּל-אֱלֹהֵי עֲשׂוֹ וְאֶקְחָ בָּם" (ויקרא כ כב-ג).

צריך לשים לב למילה חֻקְתַּי שכתובה כאן, כיוון שהתורה מדגישה אותה פעמים רבות בפרשת אחרי מות באותו עניין של עריות להדגיש לנו שכל האזהרות על עריות נובעות מהקדושה שחקוקה בנו. העובר על החוקים הללו יוצא לגלות של אלפיים שנה.

להיזהר מחוקות התועבות

כך מזהירה התורה מִחֻקוֹת הַתּוֹעֵבֹת של הגויים שמטמאות את האדם (ויקרא יח ל) ואומרת לנו "כִּמְעַשֶּׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכַמְעַשֶּׂה אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תִלְכְּוּ" (ויקרא יח ג). כן אומרת התורה כי הליכה בחוקותיהם בעריות, באובות או בידעונים מביאה חורבן וגירוש וקללה.

ללכת בחוקות החיים

לעומתם ההליכה בחוקות ה' מביאה חיים. כך אומר הפסוק: "אֵת מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ וְאֵת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ לְלַכֵּת בְּהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" כי מי ששומר את חוקות ה' חי "וּשְׁמֵרְתֶם אֵת חֻקֹּתַי וְאֵת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַי בְּהֶם אֲנִי ה'". ומי שלא שומר את חוקות ה' הוא נטמא ומטמא גם את הארץ עד שהיא מקיאה אותו "וַתִּטְמָא הָאָרֶץ וְנִאֲפָקְדָ עֲנָנָהּ עָלֶיהָ וַתִּקְא הָאָרֶץ אֶת יִשְׁבֵּיהָ" (ויקרא יח כה). וראה עוד ויקרא כ כב).

כשם שקדושת המקדש קיימת לעולם, כך קדושת הזמנים קיימת לעולם וכך קדושת האדם מישראל קיימת לעולם. לכן אחרי שהתורה מדברת בספר ויקרא בפעמים רבות על קדושת המקדש, היא מדברת בפרשיות הללו על קדושת עם ישראל

כבוד בהורים ובכל אדם

בגלל הקדושה שטבועה בנו מזהירה התורה לא לפגוע בחברו. ההלכה הראשונה שהתורה מסיקה מהקדושה שטבועה בנו היא כיבוד הורים. "איש אמו ואביו ותראו ואת שבתתי תשמרו אני ה' אלהיכם" (ויקרא יט ג). תדע שיש קדושה גדולה באדם במיוחד בהורים שהשווה ה' את כבודם לכבוד המקום. בפסוק זה התורה מזהירה גם על שמירת השבת וכורכת אותו עם כבוד ההורים "ואת שבתתי תשמרו אני ה' אלהיכם", ללמוד שהקדושה בזמן היא אחת היא עם הקדושה באדם.

לא תלך רכיל, ואהבת לרעך כמוך

ממשיכה התורה ומלמדת כי בגלל הקדושה שיש באדם צריך להזהר בכבודו "לא תלך רכיל בעמך לא תעמוד על דם רעך אני ה'". אם ה' נמצא בתוך חברך, איך תדבר עליו רע? איך תעמוד על דמו? כן אומרת התורה "לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא: לא תקם ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני ה'". אני טבעתי בתוכו את הקדושה שלי, לכן אתה חייב להיזהר בכבודו ולאהוב אותו כי אני בקרבו.

הצדק חקוק בתוכנו

חלק יסודי מהמצוות שנאמר בהן חוקה הם חוקי הצדק. כך התורה מספרת ומזהירה אותנו "מאזני צדק אבני צדק אפית צדק והיו צדק יהיה לכם אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים". זו תכלית יציאת מצרים, לעזוב את ממלכת הניצול שדגלה הוא עושק ואי צדק, ולבנות את עיר הצדק קריה נאמנה.

מפרי הצדק יסולקו מעיר הצדק

לשמירת הצדק הזאת קוראת התורה חוקה ואומרת: "ושמרתם את כל חקתי ואת כל משפטי ועשיתם אתם אני ה'". הסיום אני ה' בא לומר לך כי הצדק נובע מכך שה' שוכן בתוכנו וחוקק בתוכנו. כן אומרת התורה בפרשת בהר "ולא תנוני איש את עמיתו וראת מאלתיך כי אני ה' אלהיכם: ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו ועשיתם אתם וישבתם על הארץ לקט"ח" (ויקרא פרק כה ז). שאם לא תעשו כן - הארץ תקיא אתכם. לכן מזהירים כל הנביאים פעמים רבות ואומרים לעם ישראל שלא יהיה להם קיום בירושלים עיר הצדק אם הם לא ינהגו בצדק לגר ליתום ולאלמנה שנוטים לעשוק ולנצל אותם בגלל חולשתם.

הקדושה של ישראל קיימת לעד

אין הפרת הברית

הקדושה שמקדשת את ישראל קיימת לעד. היא כל כך חזקה שעליה נאמר בנביא שהיא יותר חזקה מהחוקים של בריאת העולם. כך אומר הנביא ירמיהו "כה אמר ה' אם תפרו את בריתי היום ואת בריתי הלילה ולבלתי היות יומם ולילה בעתם". אם תצליחו לשנות את הזמנים והסדרים של השמש והירח והכוכבים, אם תצליחו לגרום לשמש לזרוח יותר מאוחר או יותר מוקדם, "גם בריתי תפר את דוד עבדי מהיות לו בן מלך על פסאו ואת הלויים הפהנים משרתי" (ירמיהו פרק ג).

ה' לא מאס בישראל ולא בחר באומות אחרות

ולא רק דוד, אלא כבודם וקדושתם של כל בית ישראל חקוקה לפני ה'. העמים שאומרים כי ה' מאס בעם ישראל טועים. כך אומרים הנוצרים וכך אומרים המוסלמים, ה' מאס בישראל ובחר בנו. "הלווא ראיית מה העם הזה דברו לאמר שפתי המשפחות אשר בחר ה' בהם וימאסם ואת עמי ינאצון מהיות עוד גוי לפניהם". על זה אומר הנביא: "כה אמר ה' אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי: גם זרע יעקוב ודוד עבדי אמאס מקחת מזרעו משלים אל זרע אברהם ישחק ויעקב פי אשיב את שבותם ורחמתיים".

גאולה תהיה אפילו ישראל רשעים גמורים

על זה אומר אור החיים הקדוש כי הגאולה קבועה וקיימת. וכמו שראינו קודם, שמו של משיח עלה במחשבה קודם שנברא העולם. ולכן הגאולה תבוא בכל מקרה. כך אומר הנביא יחזקאל (פרק ט): "והעלה על רוחכם היו

סיפורים על הרב זצ"ל

בחלום אדבר בו

סיפרה שרה אבישג קורן: הגעתי לבית הכנסת של הרב זצ"ל לקבלת קהל, אבל לפניי כבר היו אנשים רבים בתור. ביקשתי מהשמש שיאפשר לי להכניס את מכתבי לרב. בעזרת הנשים הכרתי מישהו שביקשה ממני שאכניס גם את המכתב שלה לרב, ולכן ביקשתי מהשמש שיכניס את שני המכתבים. בסופו של דבר התפנה קצת זמן לרב והוא אמר שאפשר לקבל מכתב אחד. הסתכלתי על שני המכתבים, ומיד מסרתי את המכתב שלה לשמש.

כנראה שהוויתור שלי עשה משהו בשמים, כי מיד לאחר מכן השמש אמר שהתפנה לרב עוד מעט זמן ואפשר להכניס גם את המכתב השני. כאשר השמש ראה את אורך המכתב הוא ביקש שאקצר אותו, והשבתי לו שמתוך ארבעת העניינים שכתבתי אפשר שהרב יתייחס רק לשניים הראשונים.

השאלה הראשונה ששאלתי הייתה האם להוסיף את השם שרה לשם שרית. אחר כך ביקשתי ברכה למציאת זיווג אמיתי מפורש נשמת. הרב השיב שיש להחליף שם ולא להוסיף, וענה אמון על בקשתי לזיווג. קיבלתי בשמחה את המכתב עם התשובות והמתנתי בחוץ עם עוד כמה נשים כדי לראות את הרב כשהוא יוצא. הרב יצא והסתכל עלי ארוכות במבט של אבא דואג, מרגיש שלא קיבלתי את כל מה שרציתי.

לאחר כמה ימים הייתי עייפה, ושלא כהרגלי נשכחתי לישון בצהריים. בחלומי ראיתי את דמותו המיוחדת של הרב כאילו הוא יושב, למרות שלא ראיתי כיסא. מאחורי הרב היה מסך צבעוני מיוחד כמו פיקסלים צפופים של מצלמה עם צבעים מיוחדים שהבהבו מאחוריו. במחזה הזה הייתה תשובה לשאלה השלישית ששאלתי את הרב, שהייתה בנוגע לתערוכות אומנות שרציתי להקים במסגרת לימודי האומנות שלי. ביקשתי שהתערוכה תהיה על טהרת הקודש ותיא את הברכה שאני כל כך רוצה. במחזה שראיתי בחלום הרחיב הרב את ידיעותי במשהו שהתחלתי אותו במחשבותי בנוגע להעלאת ניצוצות של קדושה בעולם. הרב הסביר לי שבגאולה אנתנו נראה איך הניצוץ האלוקי מהווה ומחיה את אותו הדבר.

הרב אחז בידו כוס עם מים, והראה לי את האלוקות שנמצאת בתוך אותו הכוס. הדברים של הרב כל כך החיו אותי עד שקראתי לאותה עבודה "תחיית המתים" והיא זכתה להרבה הערכה וביקורת חיובית מפי המבקרים. ממש גרמה להתעוררות גדולה. ניסיתי להראות דרך אותה עבודה כי כמו שה' מחיה את העולם ובורא אותו מאין ליש, כך צריך גם האדם לעשות, שהרי הוא נברא בצלם אלוקים. גם הוא מהווה ומחיה ויוצר בריאה חדשה מפסולת ומדברים שנראים כאילו אינם חשובים. האדם יכול לגלות כי בכל דבר יש חשיבות והוא יכול ליצור מפסולת דברים חשובים.

מיד אחר כך זכיתי שבעלי מצא אותי, והרגשתי איך הברכות של הרב ממשיכות ומלוות אותי בכל דרכי.

לא תהיה אשר אתם אמרים נהיה כגוים כמשפחות הארצות לשרת עץ ואבן. הגאולה תבוא גם אם לא תרצו. "חי אני נאם ה' אלוקים אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה אקלוף עליכם". אני אביא אתכם אל הארץ "והוצאתי אתכם מן העמים וקבצתי אתכם מן הארצות אשר נפוצתם גם ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה".

בארץ ישראל אני אטהר אתכם

באדמת ישראל אטהר אתכם. "וירקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: ונתתי לכם לב חדש ורוח חדש ואתן בקרביכם וחסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר: ואת רוחי אתן בקרביכם ועשיתי את אשר בקחי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם" (יחזקאל לו).

ומי שלא רצה "והעברתי אתכם תחת השבט והבאתי אתכם בקסות הברית: וברותי מכס המרדנים והפושעים בי מארץ מגוריהם אוציא אותם ואל אדמת ישראל לא יבוא וידעתם כי אני ה'" (יחזקאל טז). אותם מורדים ופושעים לא יעצרו את הגאולה, היא חקוקה ביסוד ההווה כולה ולעולם לא תתבטל. אמון ואמון.

תשובה כהלכה

שענה לחות. מה ענין הפרשת חלה? האם יש ענין להפריש חלה בראש חודש? מצווה גדולה עם ערך רב. בכל בריאה יש קדושה, לכן מכל דבר שצומח מפרישים מעשרות. גם מכל דבר שאדם יוצר כמו עיסה ולחם - מפרישים מעשרות, כי בתוכו יש משהו קדוש. אבל אין ענין דווקא בראש חודש.

אישה מקוימת. האם מותר לאישה לנמס קבלה? עקבנית אישה יכולה להיות נביאה. לכן היא צריכה להתקדש ולהכיר את ה'. ולכן תלמי איזו רמה חתנית וקדושה יש בה. צריך גם לברר מה היא יכולה ומסוגלת ללמוד, ומה היא רוצה ומה חוצים אחרים.